

Fejér Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja
Szervezési Osztály

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE
RÖVIDTÁVÚ MUNKAERŐPIACI PROGNÓZISA
2011. ÉV VÉGÉIG

8000 Székesfehérvár, Sörház tér 1.
Tel: (22) 320-158, fax: (22) 311-139
<http://www.afsz.hu>, e-mail: kdrmk@lab.hu

1. A megye gazdasági, foglalkoztatási helyzetének alakulása 2010. I - III. negyedévben a KSH adatai szerint¹

1.1. A fő gazdasági mutatók változása

A KSH 2010. I - III. negyedévi tájékoztatója szerint 2010. szeptember 30-án Komárom-Esztergom megyében 41.914 gazdasági szervezetet tartottak nyilván, 2,8 %-kal többet, mint egy évvel korábban. A megyei székhelyű szervezetek döntő többsége vállalkozási formában működött (39.406 vállalkozás, 94,0 %) melyek közül 15.520 társas, 23.886 egyéni vállalkozásnak minősült. Utóbbiak száma 3,2 %-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest, de ezen belül a tevékenységüket főfoglalkozásban folytatóké, ami 8.632 főt ért el, csak 1,1 %-kal emelkedett. A társas vállalkozások között 9.196 korlátolt felelősségű társaság, 4.513 betéti társaság szerepelt, részvénytársaságként 101 cég, szövetkezetként 89 szervezet volt csak bejegyezve.

A megfigyelt időszakban a megyei székhelyű, 49 főnél többet foglalkoztató ipari szervezetek által előállított termelési érték 1.652 milliárd Ft-ot ért el, ami 4,1 %-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. Mivel az alkalmazotti létszám még nagyobb arányban csökkent, a termelékenység javult. Az egy főre jutó termelési érték így 49,6 millió Ft-ra nőtt, amivel megyénk az országos rangsor élén állt. Az ipari termelés négyötödét a legalább 500 munkavállalót foglalkoztató vállalkozásoknál állították elő, bár ezeknek a szervezeteknek a teljesítménye közel tizedével csökkent az előző év azonos időszakához képest. Ezzel szemben ugyanezen időszakban több mint kétharmadával nőtt a megye ipari termelésének tizedét adó, 250 - 500 fős vállalkozások kibocsátása. Az említett két létszámkategóriába tartozó vállalatok erősen exportorientáltak, a legnagyobb cégek értékesítésének a 95,6 %-a, de a 250 - 500 főt foglalkoztatók eladásainak is a héttizede külföldre irányult. Utóbbiak exportból származó bevételeiket 83,7 %-kal tudták növelni az egy évvel korábbihoz képest, az 500 fő felettieké viszont 7,1 %-kal elmaradt attól.

A megye ipari termelésének 98,8 %-át a feldolgozóipar bocsátotta ki, melynek volumene az előző év azonos időszakának teljesítményéhez képest 3,6 %-kal mérséklődött. A termelést döntően a gépiparba tartozó vállalkozások tevékenysége befolyásolta, ahol a vizsgált időszak ipari produktumának a 85,3 %-át (1.409 milliárd Ft) állították elő. Ezen belül a feldolgozóipari termelés mintegy 45 %-át adó elektronikai ipar kibocsátása hatodával visszaesett, a gép, gépi berendezés, valamint a villamos berendezés gyártásának ágazatában viszont jelentős mértékű, az elsőként említett területen 27,8 %-os, az utóbbiban 39,4 %-os növekedés következett be. Az országos tendenciával ellentétben, ahol a hazai értékesítés szűkülése mellett az export már növekedésnek indult, megyénkben mindkét értékesítési irányt a visszaesés jellemezte. Az ipar belföldi értékesítése 16,2 %-kal, az exportra történő szállítások bevétele 2,9 %-kal maradt el az előző év azonos időszakában mért, már akkor csökkenést mutató értékektől.

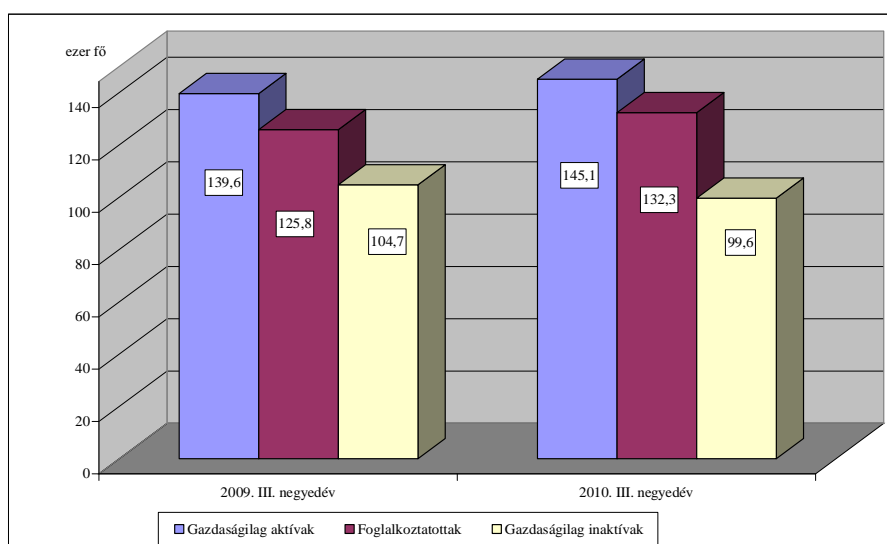
A megyei székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató gazdasági szervezetek 2010. első kilenc hónapjában 97,5 milliárd Ft-ot fordítottak új beruházásokra, folyóáron számítva közel 15 milliárd Ft-tal többet, mint egy évvel korábban. A fejlesztésre fordított összeg 18,2 %-ából épület és egyéb építmény létesült, gépek berendezések, járművek beszerzésére a teljes össze 80,0 %-át, 77,9 milliárd Ft-ot fordítottak. A gépi beruházások több mint kétharmadát az import beszerzések tették ki. A gazdasági ágak közül továbbra is a feldolgozóipar maradt a legnagyobb beruházó, a fejlesztések háromnegyed része ezen a területen, azon belül főként a gépiparban valósult meg, és döntően gépi berendezések beszerzésére, technikai fejlesztésre irányult.

¹ Forrás : www.ksh.hu

1.2. A foglalkoztatási mutatók alakulása

A KSH 2010. III. negyedévi munkaerő-felmérése szerint megyénkben a gazdaságilag aktív népesség száma 3,9 %-kal (5,5 ezer fő) nőtt, miközben az inaktívaké 4,9 %-kal (5,1 ezer fő) csökkent az egy évvel korábbi adatokhoz képest. A mindkét tekintetben kedvező változásnak köszönhetően az aktivitási ráta 2,2 százalékponttal emelkedett, és már 59,3 %-ot ért el. Megyénk mutatója meghaladta az országos szintet (55,8 %), mi több a fővárosé után a legmagasabb megyei értékek bizonyult. A foglalkoztatottak száma az előző év azonos időszakához képest országosan 1,0 %-kal (39,0 ezer fő), megyénkben ennél nagyobb arányban, 5,2 %-kal (6,5 ezer fő) növekedett. A megyei foglalkoztatási arány a tárgynegyedévben 54,1 %-ot mutatott, s így 2,6 százalékponttal haladta meg az egy évvel korábbit. A mutató értéke ugyanúgy, mint korábban is, magasabb volt az országosan jellemzőnél (49,7 %), és mivel hasonló mértékű emelkedés csak egyetlen más megyében fordult elő, a különbség növekedett köztük.

A gazdaságilag aktív, inaktív népesség és a foglalkoztatottak száma
Komárom-Esztergom megyében

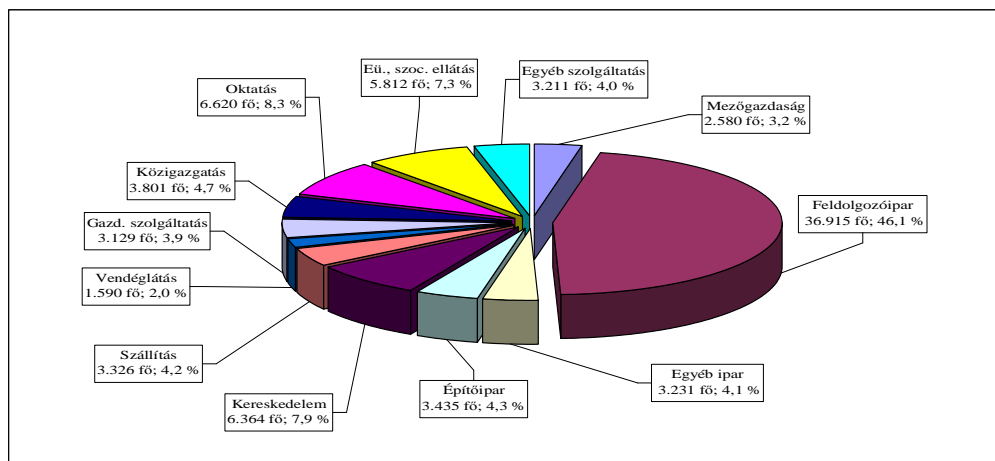

A KSH 2010. I - III. negyedévre vonatkozó adatai szerint az általuk megfigyelt megyei munkáltatók 80,0 ezer főt alkalmaztak, akiknek száma 2,2 %-kal, mintegy 1,8 ezer fővel maradt el az egy évvel korábbitól. A megyei változással ellentétben, országosan 1,1 %-kal emelkedett a számuk. Az alkalmazásban állók létszámának megyei alakulását tekintve a versenyszférában, ahol a megfigyelt időszakban 63,0 ezer fő dolgozott, 3,7 %-kal (2,4 ezer fő) csökkent, míg a költségvetési szerveknél a közfoglalkoztatási programok hatására 3,9 %-kal (0,6 ezer fő) emelkedett az átlagos statisztikai állományi létszám. A versenyszférán belül a fizikai dolgozók száma 5,1 %-kal, mintegy 2,5 ezer fővel visszaesett, miközben a szellemi alkalmazottaké gyakorlatilag az egy évvel korábbi szinten maradt.

Az egyes gazdasági ágakat tekintve a 2010. I - III. negyedévi adatok szerint a feldolgozóipari cégeknél alkalmazásban állók száma 5,7 %-kal, valamivel több mint 2,2 ezer fővel csökkent az előző évihez képest. E szerint a versenyszféra létszámvesztésének meghatározó része a megyei foglalkoztatási helyzet alakulását leginkább befolyásoló feldolgozóiparhoz köthető. Az e területen működő vállalkozások az év első három negyedévében 36,9 ezer főt, azaz a teljes létszám 46,1 %-át alkalmazták, míg egy évvel korábban ennek az ágazatnak a súlya még 47,9 %-ot ért el. A feldolgozóiparban tapasztaltnál nagyobb arányban csak az energiaszektorban alkalmazottak száma csökkent, ahol 25,9 %-os (0,6 ezer fő) visszaesés következett

be. Ezen kívül a mezőgazdaság és kereskedelem területén mutatkozott 4 % körüli, egyúttal 0,4 ezer fős létszámmérséklődés. Az előzőekkel szemben a nem anyagi jellegű szolgáltatási szférában 6,0 %-kal (1,3 ezer fő), azon belül az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységek területén több mint 30 %-kal (0,7 ezer fő) bővült a létszám, míg a többi ágazatban az előző évihez hasonló szinten maradt.

Az alkalmazásban állók 2010. I - III. negyedévi létszáma gazdasági ágak szerint
Komárom-Esztergom megyében

2. A megye munkaerőpiaci helyzetének alakulása 2010. évben

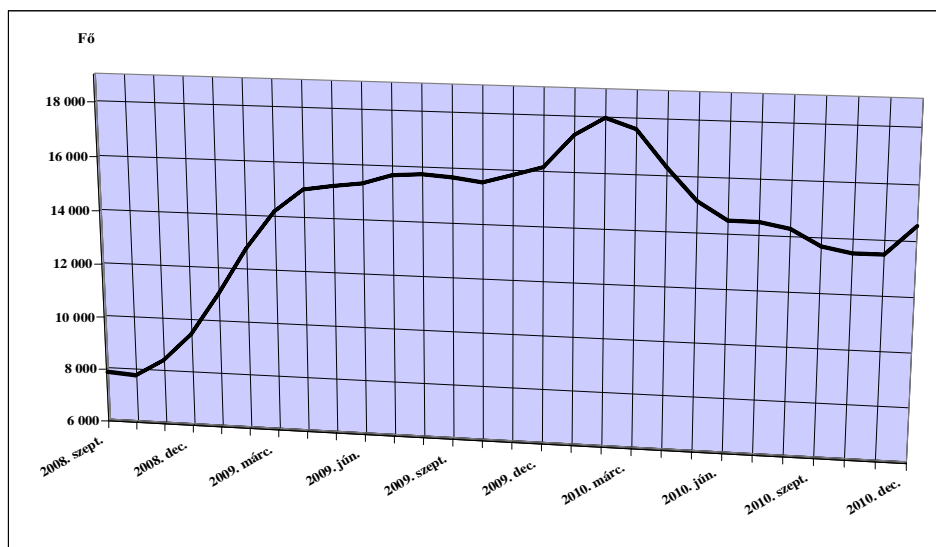
2.1. A nyilvántartott álláskeresők számának és arányának változása

A megyénkben nyilvántartott álláskeresők száma 2010. december végén 14.581 főt, a gazdaságilag aktív népesség számán belüli arányuk 9,9 %-ot ért el. Az év egészét tekintve a nyilvántartásban szereplők száma 9,8 %-kal, azaz 1.593 fővel lett alacsonyabb, ami a relatív mutató értékében 1,2 százalékpontos mérséklődést eredményezett. A megye fő munkaerőpiaci mutatói ugyan kedvezően alakultak, hiszen az előző évi, rendkívül nagy arányú létszámnövekedést (70,8 %, 6.705 fő) a tárgyévben már csökkenés váltotta fel, de a nyilvántartott álláskeresők létszáma és az ahhoz tartozó ráta továbbra is magas maradt. A nyilvántartott álláskeresők tárgyevi, átlagos létszáma (15.260 fő) az 1997. évihez, az átlagos ráta értéke (10,4 %) pedig az 1999. első félévére jellemző szinthez közelített.

A nyilvántartott álláskeresők számának 2008 novemberében megindult és szinte teljesen folyamatos növekedése 2010 februárjáig tartott. A tárgyév két hónapjában még 1.825 fővel, az előző év december végi létszámához mérten 11,3 %-kal nőtt a számuk, ami a gazdaságilag aktív népességen belüli arányukban 1,2 százalékpontos emelkedést okozott. A nyilvántartott álláskeresők száma, 17.999 fővel így februárban érte el az éves maximumot, amihez 12,3 %-os ráta tartozott. Márciustól az első félév végéig létszámuk 3.489 fővel, a ráta értéke 2,4 százalékponttal csökkent. A tárgyévben elmaradt az iskolaév befejeződését követő időszakban jellemző létszámnövekedés. Bár a pályakezdekők száma a harmadik negyedévben ezúttal is megugrott, de ennek hatását elfedte a munkaviszonyt vesztettként nyilvántartott álláskeresők számának csökkenése. Júliusban így minimális mérséklődés, az augusztustól októberig terjedő időszakban viszont újra jelentősebb, összesen 984 fős létszámcsökkenés következett be, ami a ráta értékét 0,7 százalékponttal mérsékelte. Ennek köszönhetően az éves minimumlét-

szám az októberi záró naphoz kapcsolódott, amikor a nyilvántartásban szereplők száma 13.515 főt, a gazdaságilag aktív népességen belüli arányuk 9,2 %-ot mutatott. Novemberben csak elhanyagolható mértékű változás, decemberben viszont, elsősorban az év végi negatív szezonális hatásokból eredően, jelentős, 1.062 fős megugrás következett be a nyilvántartásban szereplők számában. Emiatt a második félévben, bár csak minimálisan (71 fő), de emelkedett a létszámuk. A csekély mértékű változás a ráta értékét nem módosította, így annak június és december végi értéke megegyezett.

A nyilvántartott állás keresők számának alakulása
Komárom-Esztergom megyében

Az országos és a megyei adatok összevetéséből megállapítható, hogy 2010. évben a nyilvántartott állás keresők száma megyénkben nagyobb mértékben csökkent, mint országos szinten (2,2 %), mi több a létszámváltozás arányát tekintve csak Vas és Veszprém megyében alakult kedvezőbb a helyzet, mint nálunk. Megyénk relatív helyzetében továbbra sem történt változás, a nyilvántartott állás keresők aránya szerint felállított növekvő sorrendben az év folyamán mindvégig az 5. helyet foglaltuk el. Így továbbra is csak a fővárosban, Győr-Moson-Sopron, Pest, továbbá Vas megyében volt alacsonyabb a mutató értéke, mint nálunk. Megyénk december végi rátája az országos mutatónál 3,6 százalékponttal volt alacsonyabb.

2.2. A munkaerőpiaci helyzet alakulását meghatározó folyamatok

A 2010. év folyamán összesen 24.528 állás kereső kérte nyilvántartásba vételét, 14,7 %-kal (4.220 fő) kevesebben, mint az előző évben. Ennél nagyobb arányú, 16,8 %-os (4.400 fő) csökkenés mutatkozott a munkaviszonyt veszítettként nyilvántartásba vett állás keresők számában, ami a tárgyévben így 21.856 főt ért el. A munkaviszonyt veszített állás keresők 2009. és 2010. évi belépő forgalma közötti különbség jelentősen eltért a két év első és második félévét tekintve. A nem pályakezdőként nyilvántartásba vettek száma az év első felében még 23,4 %-kal (3.318 fő), a másodikban már csak 8,9 %-kal (1.082 fő) volt alacsonyabb az egy évvel korábrinál. Ez nyilvánvalóan összefügg azzal, hogy a gazdasági válság hatásai 2009. év első félévében csúcsosodtak ki, a harmadik negyedévre mérséklődött, az év utolsó három hónapjára pedig erősen csökkent azoknak a csoportos, esetenként tömeges leépítésekben érintett munkavállalóknak a száma, akiknek a felmondási ideje az egyes negyedévekben járt le.

A munkaviszonyt veszített álláskeresők belépő forgalmának mérséklődése annak is köszönhető, hogy a tárgyévben az előző évinél jóval kevesebb leépítési bejelentés érkezett és ezek létszámvonzata is messze elmaradt az egy évvel korábitól. A 2010. évben négy feldolgozóipari cég, egy önkormányzati kezelésben lévő oktatási intézmény, valamint két építőipari, egy szállítási és egy gazdasági szolgáltatást végző vállalkozás nyújtott be létszámleépítési bejelentést, melyekben összesen 384 munkavállaló elbocsátását jelezték. Ezen belül a feldolgozóipari leépítéseket kell kiemelni, mivel azok 292 fő elbocsátásával, s az esetek nagy részében a munkahelyek végleges megszűnésével jártak. Az építőipari és a szállítási cégek által bejelentett, összesen 65 főre vonatkozó létszámcsökkentés hátterében viszont a szezonálitás állt. A bejelentésekben megadott ütemezések szerint, beleértve az előző évi leépítések áthúzódó hatását is, a tárgyévre már kevesebb mint 600 hazai dolgozó felmondási idejének lejárt a esett, ami az egy évvel korábitól a hatodát sem érte el.

Azon túl, hogy a tárgyévben nyilvántartásba vett, munkaviszonyt veszített álláskeresők száma jóval alacsonyabb volt az előző évinél, a belépőknek az utolsó munkahelyük ágazati besorolása szerinti összetétele is módosult. Igen kedvező változást jelentett, hogy a megye foglalkoztatási helyzetének alakulásában meghatározó, feldolgozóipari ágazatból érkező álláskeresők 5.900 főhöz közelítő létszáma az egy évvel korábitól képest mintegy 37 %-kal, hozzávetőlegesen 3.500 fővel csökkent. A feldolgozóiparból történő beáramlást a kereskedelemről érkezők valamivel több mint 2.500 fő, majd a munkaerő-kölcsönzést is magába foglaló gazdasági szolgáltatások területéről jelentkezők mintegy 2.300 fő létszáma követte. E két területen is csökkent az onnan érkező álláskeresők száma, s ugyanez mondható el a többi jelentősebb gazdasági ágra vonatkozóan is. Az energiaszektorban, illetve a közigazgatás és a közösségi szolgáltatások terén viszont kissé emelkedett a belépő forgalom. Utóbbi esetben ez a közfoglalkoztatásban résztvevők megnövekedett számával és az onnan történő visszaáramlással függ össze, míg az energiaszektorban annak a következménye, hogy egy ide tartozó nagyvállalatnál az előző év végén a gazdasági válságtól függetlenül, jelentős létszámleépítésre került sor.

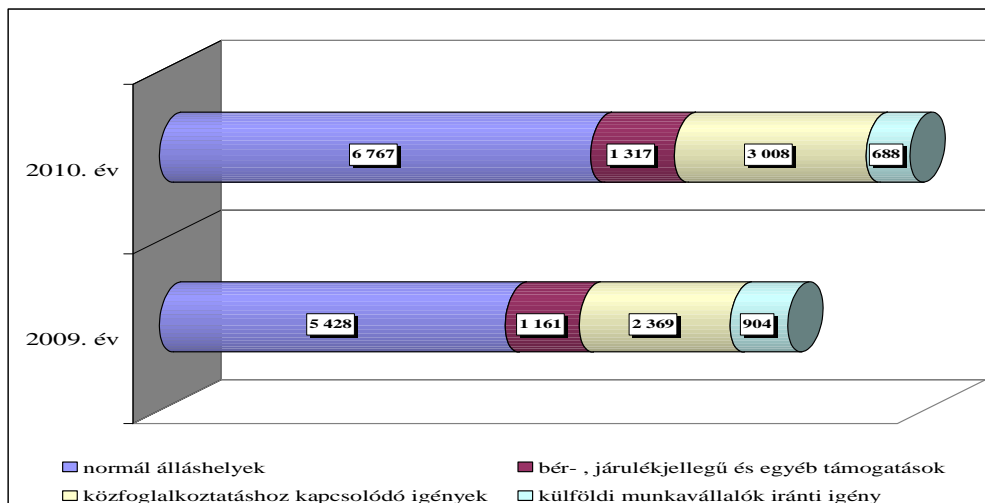
A nyilvántartott álláskeresők állományából a tárgyév során 26.121 fő lépett ki, 18,5 %-kal, azaz 4.078 fővel többen, mint egy évvel korábban. A változás részben annak köszönhető, hogy élénkült a munkaerő-kereslet, s azon belül növekedett a bejelentett álláshelyek száma is. Ennek hatására emelkedett a sikeresen közvetített és az önállóan elhelyezkedett álláskeresők létszáma is. Utóbbiak közé tartoznak azok is, akik olyan cégekhez tudtak visszatérni, melyek a 2008 - 2009. évi elbocsátások után, már visszaálltak vagy közelítettek a válság előtti létszámukhoz, esetleg kisebb bővítést is végrehajtottak.

2.3. A bejelentett munkaerőigény alakulása

A tárgyévben 11.780 állásajánlat érkezett megyénk kirendeltségeire, ami az egy évvel korábit csaknem ötödével (19,4 %, 1.918 bejelentés) haladta meg. Az ajánlatok legnagyobb részét, 57,4 %-át az úgynevezett normál állásbejelentések adták, melyekhez 6.767 fő munkaerőigény kapcsolódott. Az egy évvel korábitól viszonyítva ezeknek az igényeknek a száma 24,7 %-kal, létszámát tekintve 1.339 fővel nőtt. Az év során benyújtott normál ajánlatoknak a 42,6 %-a, 2.883 munkahely a feldolgozóiparban, azon belül főként a villamosgép- és műszergyártás (924 bejelentés), illetve a gépgyártás területén (497 ajánlat) állt rendelkezésre, de többnyire ezekhez az ágazatokhoz kapcsolódtak a munkaerő-kölcsönzők által bejelentett munkalehetőségek is. A feldolgozóipari vállalkozások létszámigénye az előző évihez képest igen jelentősen, kis híján 1.400 fővel nőtt, s így annak a kétszereséhez közelített. A külföldi munkavállalók iránti igény viszont lecsökkent, a nagyrészt már alkalmazásban állók tovább-

foglalkoztatását célzó, 688 főre vonatkozó bejelentés az előző évitől 23,9 %-kal (216 fő) elmaradt.

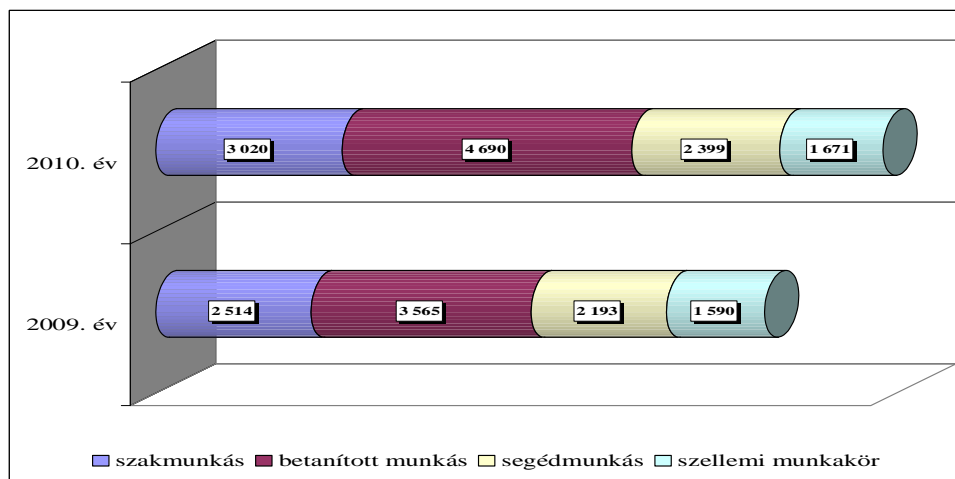
A bejelentett állásajánlatok száma a foglalkoztatás jellege szerint
Komárom-Esztergom megyében

A támogatott munkahelyek a 2010. évben 4.325 álláskereső elhelyezésére kínáltak lehetőséget (36,7 %), ami az egy évvel korábbit 22,5 %-kal (795 fő) haladta meg. Ezeknek az álláslehetőségeknek a nagy többsége, 3.008 munkahely (69,5 %) határozott idejű foglalkoztatásra vonatkozott, a hosszabb távú munkaviszony létesítését célzó támogatási lehetőségekhez 1.317 fős munkaerőigény kapcsolódott. Ez utóbbi álláshelyek száma 13,4 %-kal (156 ajánlat) emelkedett az előző évihez képest, míg a közhasznú, közcélú foglalkoztatás és a közmunka-program keretében rendelkezésre álló munkalehetőségeké 27,0 %-kal (639 álláshely) nőtt.

A tárgyévben beérkezett állásajánlatok 85,8 %-a fizikai munkakörökre vonatkozott, ami 10.109 bejelentést takart. A legnagyobb, 4.690 fős igény (39,8 %) továbbra is a betanított munkát vállaló álláskeresők iránt mutatkozott, amitől messze elmaradt a megfelelő képzettséggel rendelkező szakmunkásokra vonatkozó, 3.020 fős (25,6 %) kereslet. A legegyszerűbb munkakörökre jelentkezők számára 2.399 álláshely (20,4 %) kínálkozott, melyeknek mintegy 80 %-a a határozott idejű támogatási programok keretében állt rendelkezésre.

A bejelentett állásajánlatok száma állománycsoportok szerint
Komárom-Esztergom megyében

Az újonnan bejelentett, fizikai besorolású munkahelyek száma 22,2 %-kal (1.837 állásajánlat) haladta meg az egy évvel korábbit, ami alapvetően a betanított munkások iránti igény 31,6 %-os (1.125 fő) növekedéséből eredt. A megfelelő képzettséggel rendelkező szakmunkások által betölthető munkahelyek száma ötödével (506 állásajánlat), az alkalmazni kívánt segédmunkások létszáma viszont csak 9,4 %-kal (206 fő) növekedett az egy évvel korábbihoz képest. A szellemi munkakörökre vonatkozó, bejelentett igény csupán 5,1 %-kal (81 ajánlat) emelkedett, így ezekre az álláshelyekre mindössze 1.671 főt kerestek a bejelentők. A szellemi munkalehetőségek szűkösségét az is mutatja, hogy a tárgyévben ezeknek a bejelentéseknek csaknem a negyede (403 ajánlat), de egy évvel korábban is közel az ötöde (308 ajánlat) külföldi munkavállalók alkalmazására vonatkozott.

3. A rövidtávú munkaerőpiaci prognózis módszere, az adatszolgáltatók jellemzői

A 2010. évi rövidtávú munkaerőpiaci prognózis ugyanúgy, mint az előző négy évben, az állami munkaügyi szervezet és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézetének együttműködésével került lebonyolításra. Az adatgyűjtés ezúttal is csak a versenyszférára terjedt ki, és a kiválasztott gazdasági szervezetek képviselőivel készített interjú keretében történt. A prognózis elkészítéséhez összesen 249 vállalkozás szolgáltatott adatot, melyek közül 134 céget kirendeltségi munkatársaink, a többit a GVI által megbízott kérdezőbiztosok keresték fel. A munkatársaink által megkérdezett munkáltatók kiválasztásánál továbbra is az volt az egyik leglényegesebb szempont, hogy a legalább 250 főt foglalkoztató vállalkozások minél nagyobb arányban kerüljenek a válaszadók közé. E cégek közül 29 vállalta az adatszolgáltatást, a közepes, 50 - 249 fő közötti létszámmal működő munkáltatók közül 39 vállalkozás, az ennél kisebb, de legalább 10 fős létszámúak közül 69 került a prognózis mintájába. Az előzőek mellett az adatgyűjtés 112 mikro-vállalkozásra is kiterjedt. A válaszadók között legnagyobb, 36,5 %-os arányban a feldolgozóipari cégek (91 munkáltató) jelentek meg, amit a kereskedelem, javítás ágazatába tartozók 19,3 %-os (48 cég), majd az építőipari vállalkozások 12,4 %-os (31 cég) hányada követett.

Az adatfelvétel eszmei időpontjában, azaz 2010. szeptember 1-jén a válaszadóknál összesen 27.845 fő dolgozott. A teljes létszámból 26.305 fő (94,5 %) a válaszadók saját statisztikai állományi létszámába tartozott, a fennmaradó 1.540 dolgozó különböző munkaerő-kölcsönző cégeknél állt munkaviszonyban. A statisztikai állományi létszám 76,6 %-át (20.157 fő) a fizikai dolgozók adták, szellemi munkakört 6.148 fő töltött be. Az alkalmazásban állók döntő többsége teljes munkaidőben dolgozott (25.771 fő, 98,0 %), akik általában határozatlan idejű munkaszerződéssel rendelkeztek, mindössze 3,1 %-os arányban fordultak elő közöttük a határozott időre felvett munkavállalók (810 fő). A megkérdezett cégeknél munkaviszonyban álló külföldi állampolgárok aránya 8,3 %-ot ért el, ami 2.180 főt takart. Meghatározó részüket EU tagországbeli (2.059 fő), azon belül főként szlovákiai munkavállalók tették ki (1.837 fő), a román állampolgárságú alkalmazottak száma csak 199 főt ért el.

A válaszadók által alkalmazottak összlétszámának a gazdasági ágak, illetve a létszámnagyság-kategóriák szerinti összetételét tekintve egyértelműen a feldolgozóipari nagyvállalatok emelhetők ki. A 2010. szeptember 1-ji állapot szerint az adatszolgáltatók által foglalkoztatottak 75,5 %-a, azaz 19.864 fő a 249 főnél nagyobb létszámú, a válaszadói kör 11,6 %-át adó vállalatoknál dolgozott. A közepes létszámú vállalkozásoknál, melyeknek a mintán belüli hányada 15,7 %-ot mutatott, 4.263 főt, az összlétszám 16,2 %-át foglalkoztatták. A 10 - 49 fővel működő cégeknél 1.824 főt alkalmaztak, így ezeknek a válaszadóknak az aránya 27,7 %-ot, a náluk munkaviszonyban állóké viszont csak 6,9 %-ot ért el. A mikro-vállalkozások hányada

volt a legmagasabb (45,0 %), de mivel ezek a cégek jellemzően csak néhány főnek biztosítottak munkát, a hozzájuk tartozó, 354 fős összlétszám az adatszolgáltatóknál alkalmazottaknak csak a töredékét adták (1,4 %).

Mivel a legalább 250 fővel működő cégek négy munkáltató kivételével, mind a feldolgozóiparba tartoztak, ez már meghatározólag hatott a foglalkoztatottak ágazatok szerinti megoszlására is. A válaszadóknál alkalmazásban állók 80,3 %-a (21.117 fő) dolgozott a feldolgozóiparban, amin belül a közúti gépjármű- és -alkatrészgyártás területén tevékenykedő vállalkozások 6.007 fős összlétszáma volt messze a legmagasabb. Ezt a számítógép, elektronikai termékek gyártásának ágazatában foglalkoztatottak 4.401 fős, majd a gépgyártás területén alkalmazottak 1.879 fős létszáma követte. A többi gazdasági ág közül csak a kereskedelem foglalkoztatottak (1.548 fő, 5,9 %), illetve az energiaszektorban dolgozók létszáma (1.218 fő, 4,6 %) mondható jelentősebbnek. A mezőgazdaság, a szállítás és a nem anyagi jellegű szolgáltatások összevontan kezelt területéhez 520 - 620 fő közötti létszám tartozott, míg az építőipari és a vendéglátási tevékenységet végző vállalkozásoknál még kevesebben dolgoztak.

A külföldi munkavállalók alkalmazása lényegében csak a feldolgozóipari cégeknél volt jellemző, ahol a 2010. szeptember 1-ji állományi létszámon belüli arányuk 10,2 %-ot (2.156 fő) ért el. A feldolgozóiparon belül a közúti gépjármű és -alkatrészek ágazata még inkább kiemelkedett, mivel arányuk e területen 22,6 %-ot (1.358 fő) mutatott. A munkaerő-kölcsönzés is szinte kizárólag a feldolgozóiparban fordult elő, amin belül leginkább a híradástechnikai termékek, alkatrészek gyártásának ágazatában működő cégek vették igénybe (653 fő). Ezen kívül a gépjármű- és -alkatrészgyártás (276 fő), a gépgyártás területén (205 fő), valamint a vegyiparba tartozó válaszadóknál (144 fő) volt jelentősebb a kölcsönvett dolgozók száma.

4. A válaszadók 2010. évi létszámgazdálkodásának jellemzői

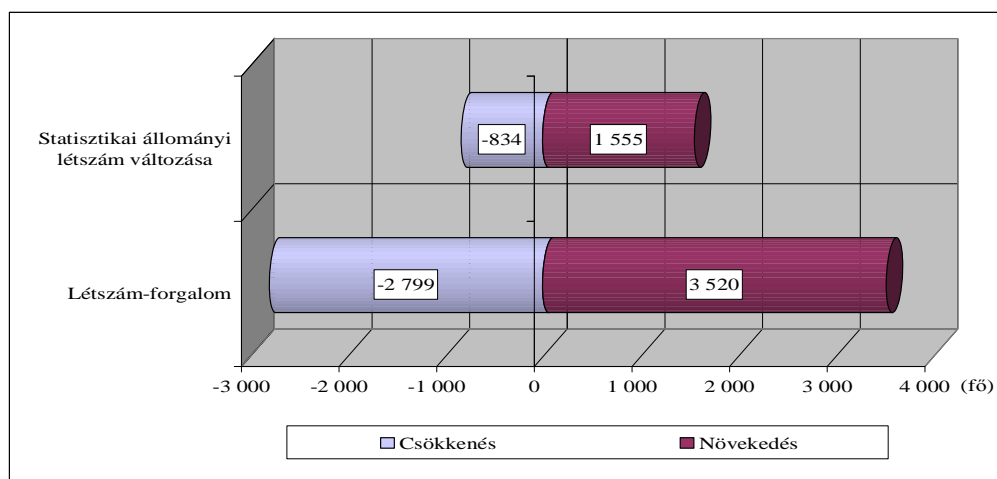
A megkérdezett cégek mindegyike értékelhető választ adott 2010. évi létszámgazdálkodására, ezen belül a statisztikai állományi létszám 2009. december 31. és 2010. szeptember 1. közötti alakulására, valamint az év egészére tervezett létszámfelvételi, illetve csökkentési szándékaira vonatkozóan is. Mivel az adatgyűjtésre a szeptember közepétől október közepéig terjedő időszakban került sor, az információk nagy része már tényeken alapult, s az év végéig hátralévő idő rövidsége miatt az előrejelzések is viszonylag pontosnak ítéltetők.

Az adatfelvétel során kapott információk szerint a válaszadók által alkalmazottak összlétszáma 2010. első nyolc hónapjában a 2009. év végihez képest (25.806 fő) enyhén, 1,9 %-kal, azaz 499 fővel emelkedett. A két fő állománycsoportot tekintve a fizikai dolgozók számában nagyobb arányú, 2,6 %-os (516 fő) növekedés következett be, miközben a szellemi alkalmazottaké egészen minimálisan mérséklődött (17 fő, 0,3 %). Az összlétszámra jellemzővel ellentétesen változott a külföldi munkavállalók száma, ami ez idő alatt 6,0 %-kal (140 fő) fogyatkozott meg. A statisztikai állományi létszámon kívüli foglalkoztatás, azaz a kölcsönvett dolgozók száma legalábbis a változás arányát tekintve jelentősen nőtt, 2010. szeptember 1-ji létszámuk ugyanis 12,7 %-kal (174 fő) haladta meg az év eleji szintet. Mindent összevetve a válaszadóknál munkaviszonyban állók és a kölcsönzött munkavállalók összlétszáma a megfigyelt időszakban 2,5 %-kal (673 fő) lett magasabb.

A 2010. év hátralévő részére az adatszolgáltatók a saját állományukba tartozó dolgozók létszámának további növelését jelezték. A teljes évre vonatkozóan megadott létszámforgalmuk ugyanis az augusztus végéig bekövetkezettnél nagyobb arányú, 2,8 %-os, azaz 721 fős bőví-

tést vetített előre, a külföldi munkavállalók létszámának 151 fős (6,5 %) csökkenése mellett. A viszonylag mérsékelt létszámnövekedés mögött azonban élénk munkaerő-forgalom, összesen 2.799 fős létszámkiáramlás és 3.520 főre vonatkozó felvétel állt. A létszámmozgások vállalati szintű egyenlege 2010. évben a válaszadók 28,9 %-ánál (72 cég) járt a statisztikai állományi létszám növelésével, míg csökkenésről 22,9 %-uk (57 cég) számolt be. Utóbbiak esetében az általuk foglalkoztatottak állománya az év során összesen 834 fővel, a 2009. év végi létszámukhoz viszonyítva 7,7 %-kal szűkült. Ezzel szemben a létszámukat bővítőknél 1.555 fős, arányát tekintve 11,4 %-os változás következett be. Az adatszolgáltatók közel fele (120 cég, 48,2 %) a 2010. évet az egy évvel korábbival megegyező létszámmal zárja, melyek három közepes létszámú cég kivételével mind a kis- és mikro-vállalkozások kategóriájába tartoznak. Ebből következően az 50 főnél alacsonyabb létszámmal működő válaszadók csoportjában a foglalkoztatottak száma csak elhanyagolható mértékben változott, a 2009. december végi állapothoz képest minimálisan mérséklődött (12 fő, 0,6 %). Az 50 - 249 fős, illetve az ennél nagyobb létszámú válaszadók körében a létszám-bővítés volt a leggyakoribb, mindkét kategóriában valamivel több mint 60 %-uk számolt be erről. Emiatt a 249 fő felett foglalkoztató cégeknél összességében 2,2 %-kal (440 fő), míg a közepes létszámú vállalkozásoknál 7,3 %-kal (293 fő) bővült az alkalmazásban állók köre.

A válaszadók 2010. évi munkaerő-forgalma és annak hatása a statisztikai állományi létszám változására

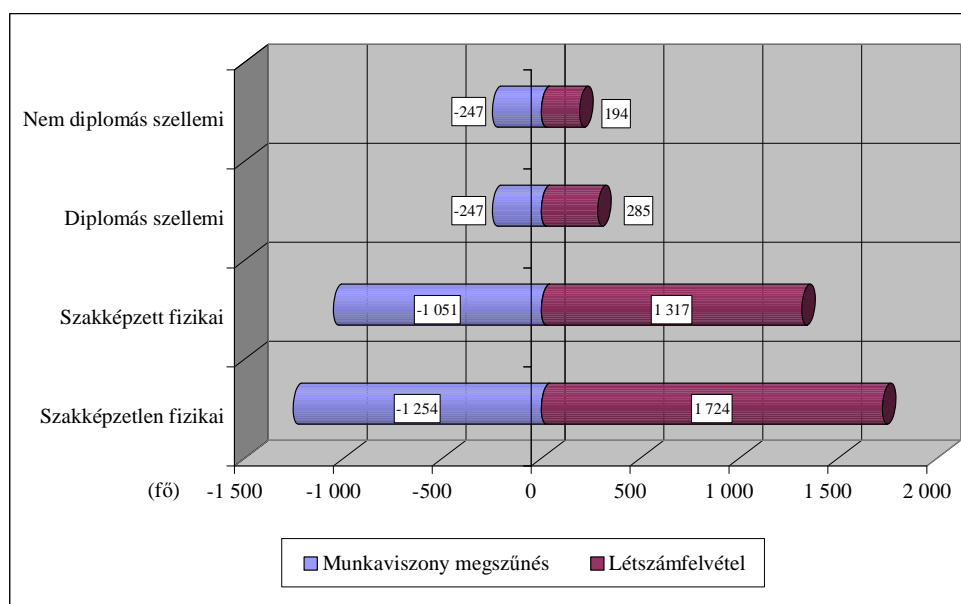

A gazdaság egyes területeit tekintve a feldolgozóipari vállalkozások 2010. évi létszám-gazdálkodása bizonyult a leginkább reménykeltőnek, mivel összességében 854 fővel, a 2009. december végi létszámukhoz viszonyítva 4,2 %-kal nőtt az alkalmazásban állók száma. Az e területen tevékenykedő válaszadóknál 3.010 fős létszámfelvételre került sor, miközben a munkahelyükről távozó, beleértve az esetlegesen elbocsátottakat is, 2.156 főt ért el. A húzóágazatok közül a hagyományos gépiparba tartozó munkáltatóknál alkalmazottak száma nőtt a legerősebben, 16,3 %-kal (263 fő). Bár a növekedés arányát tekintve ennél kisebb mértékű, 7,4 %-os bővülés mutatkozott az elektronikai termékek gyártásának területén, ennek létszám-vonzata 310 főt ért el. A közúti gépjármű- és -alkatrészgyártás ágazatában, enyhén, de tovább mérséklődött a foglalkoztatottak száma (85 fő, 1,4 %). Emögött alapjában véve egy cég jelentős létszámcsökkentése áll, aminek hatását nem tudta ellensúlyozni az ágazatba tartozó válaszadók nagyobb részénél megvalósult létszám-bővülés. A legtöbb, jelentősebb feldolgozóipari ágazatban is emelkedett a létszám, így a humán egészségügyhöz kapcsolódó termékeket előállító cégeknél 155 fővel (14,8 %), az élelmiszeripar, a fémfeldolgozás és a papíripar területén jellemzően 50 - 60 fővel dolgoztak többen 2010. végén a válaszadóknál, mint egy évvel korábban. Egyedül a vegyiparban következett be jelentősebb, 47 fős létszámcsökkenés.

A gazdaság többi területét tekintve a legjelentősebb változás a kereskedelmi vállalkozásoknál alkalmazottak számában következett be, ami 7,3 %-kal (120 fő) csökkent egy év alatt. A nem anyagi jellegű szolgáltatások területén, illetve az energiaszektorban 20 - 30 fő közötti létszámmérséklődés, a mezőgazdaságban pedig hasonló mértékű növekedés mutatkozott. Az építőiparban, a szállítás, illetve a vendéglátás területén foglalkoztatottak 2010. december végi létszáma nem tért el jelentősen az egy évvel korábbtól.

A 2010. évre jelzett létszámigény döntő többségében fizikai állománycsoportúak alkalmazására irányult, ami 3.041 fős keresletet jelentett (86,4 %). A válaszadóknál legnagyobb számban a szakképzettséget nem igénylő munkakörök álltak rendelkezésre, melyekhez a teljes kereslet csaknem fele, szám szerint 1.724 fős igény kapcsolódott. Szakmunkásokat 1.317 állás-helyen (37,4 %) alkalmaztak, míg szellemi munkakörökbe mindössze 479 fő kerülhetett. Utóbbiak nagyobb részétől felsőfokú végzettséget vártak (285 fő), ennél alacsonyabb végzettség csak 194 szellemi munkakör betöltéséhez volt elegendő. A teljes létszámkiáramlásán belül ugyancsak a szakképzettséghez nem kötött munkakörökből távozók 1.254 fős létszáma volt a legmagasabb, ami a kilépő forgalom 44,8 %-át fedte le. A megfelelő szakképzettséghez kötött fizikai munkakört betöltő dolgozók közül 1.051 fő (37,5 %) vált meg munkahelyétől az év folyamán. A kilépő szellemi alkalmazottak létszáma 494 főt ért el, amin belül pontosan azonos számban jelentek meg a felsőfokú, illetve az ennél alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők.

A válaszadók 2010. évi munkaerő-forgalma állománycsoportok szerint

A létszámforgalom állománycsoportok szerinti egyenlege, a felsőfokú végzettség nélkül betölthető, szellemi besorolású állás-helyeket kivéve, keresleti többletet mutatott. Az eltérés aránya a szakképzettséget nem igénylő munkakörök esetében volt a legnagyobb (37,5 %), ami létszámát tekintve 470 főt takart. Ezekkel az igényekkel kapcsolatban azonban meg kell jegyezni, hogy többnyire betanított munkára vonatkoznak, de az állások betöltéséhez a munkáltatók elvárják valamiféle szakképzettség meglétét, vagy a hasonló munkakörben szerzett tapasztalatot. A szakmunkások iránti igényeket tekintve a 2010. évre jelezett létszámfelvétel negyedével (266 fő), a felsőfokú szellemi végzettségűek esetében csak 15,4 %-kal (38 fő) haladta meg a munkahelyükről távozó, hasonló képzettségű munkavállalók számát. Az előzőekkel szemben a válaszadókhöz felvett, középfokú végzettségű, szellemi foglalkozású alkalmazottak száma több mint ötödével (53 fő) elmaradt a csoportjukban mutatkozó kiáramlástól.

A prognózis válaszadói közül mindössze 12 cégtől (4,8 %) jelezték, hogy van náluk tartósan betöltetlen álláshely, a hiányzó létszámot pedig 52 főben adták meg. Ennek nagyobb részét a hosszabb ideje hiába keresett szakmunkások adták (32 fő), a többieket, egy fő kivételével, a felsőfokú végzettséggel betölthető szellemi munkakörökre várták (19 fő). Utóbbiak között többségében mérnökök, illetve néhány műszaki végzettségű középvezető szerepelt, míg a szakmunkások között egyedül a gyengeáramú villamossági technikusok fordultak elő jelentősebb, 20 fős létszámban. Abban az értelemben, mint a gazdasági válság kitörése előtti időszakban, amikor a CNC programozó és gépkezelő, a forgácsoló, a vas- és fémipari szakmunkák, illetve az építőipari, szakipari foglalkozások egyértelműen hiányszakmának minősültek, jelenleg nem beszélhetünk hiányról. Sokkal inkább az a jellemző, hogy a keresett szakmával rendelkező nyilvántartott álláskeresők nem felelnek meg a munkáltatók elvárásainak, szakmai felkészültségük, gyakorlatuk, készségeik nem megfelelőek.

A prognózis adatfelvétele során szerzett információk szerint 2010. évben a megkérdezett munkáltatóknál csak egészen gyenge, mondhatni minimális igény mutatkozott a pályakezdők, azaz a tanulányaikat iskolarendszerű képzésben két éven belül befejezett fiatalok iránt. A megkérdezetteknek csupán a 18,9 %-a számolt (47 cég) be arról, hogy az év folyamán pályakezdők felvételére is sor került náluk. Létszámukat 189 főben adták meg, ami a prognózis adatfelvétele során megismert, teljes munkaerő-keresletnek csak a töredékét, 5,4 %-át fedte le.

A válaszadók által felvett pályakezdők nagy többsége, 135 fő (71,4 %) nagyvállalatoknál állhatott munkába, a közepes létszámú cégekhez 36 fiatal, a kisvállalkozásokhoz 18 főt vettek fel. Az említett három létszámkategórián belül nem volt jelentős különbség a pályakezdők iránti igénynek a teljes létszámfelvételi szándékon belüli arányában, ami 4,5 - 6,5 % közé esett. Ugyanakkor a mikro-vállalkozások egyetlen frissen végzett fiatal alkalmazásáról sem számoltak be. Az egyes gazdasági ágakat tekintve egyértelműen a feldolgozóipar emelhető ki, ahol 33 válaszadónál (36,3 %) összesen 154 pályakezdő állhatott munkába. Emellett legfeljebb a kereskedelmi vállalkozások által felvett fiatalok 26 fős létszáma érdemel említést, ami az ágazat teljes létszámgigényének viszonylag jelentő részét, 18,3 %-át fedte le.

A pontosság kedvéért a pályakezdők alkalmazására vonatkozó információkkal, igényekkel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy tapasztalataink szerint a cégek egy része, különösen a nagy létszámú munkáltatók nem vezetnek nyilvántartást az általuk foglalkoztatott pályakezdők létszámáról, mivel számukra ez nem lényeges adat. Létszámfelvételi szándékaik között is inkább csak a magasabb szintű szakmai felkészültséget igénylő munkakörök esetében jelzik a pályakezdők iránti igényeiket, az egyszerűbb fizikai munkahelyek betöltésénél nem kezelik őket külön. Mindezek alapján úgy véljük, hogy a válaszadóknál 2010. évben is több pályakezdő állhatott munkába, mint amiről a prognózis adatgyűjtése során beszámoltak.

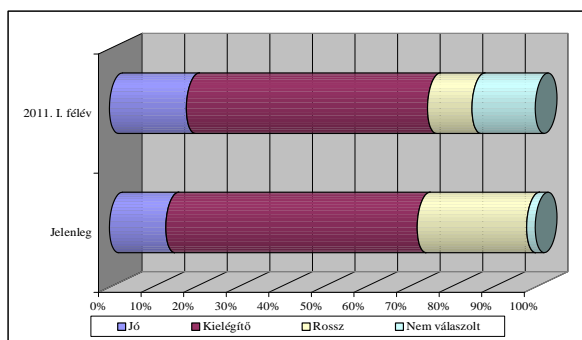
5. A válaszadók gazdasági helyzetének jellemzői, 2011. évre vonatkozó várakozásaik az adatfelvétel idején

Mivel a vállalkozások létszámgazdálkodását alapvetően gazdasági és piaci helyzetük alakulása határozza meg, a rövidtávú munkaerőpiaci prognózis kérdőívében mindig szerepeltek az ennek megismerését, felmérését célzó adatok is. A világméretű pénzügyi, gazdasági válság miatt a 2009. évi adatfelvételnél ezek a kérdések még nagyobb hangsúlyt kaptak, de jelentőségük a tárgyévben is megmaradt. Az előző évben a cégek jövőbeli kilátásaira, várakozásaira vonatkozó kérdéseknél egyértelműen érzékelhető volt a válaszadók bizonytalansága. Ez a

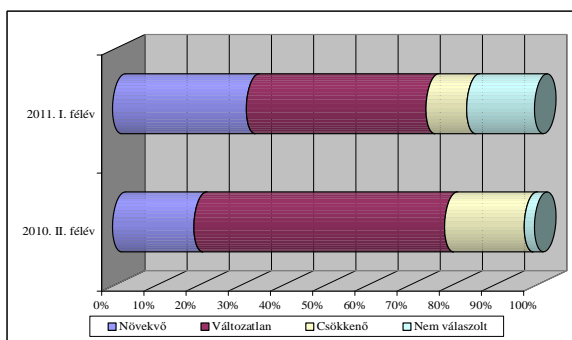
2010. évi adatfelvételnél is tapasztalható volt, de megítélésünk szerint az egy évvel korábbihoz képest valamelyest mérséklődött.

Az adatfelvétel időpontjában az érdemi választ adó cégek 60,3 %-ánál kielégítőnek (147 vállalkozás), 13,5 %-ánál (33 vállalkozás) jónak ítélték a vállalkozás üzleti helyzetét, míg ezzel ellentétes értékelés 26,2 %-uktól (64 cég) érkezett. A termékeik iránti keresletet, illetve rendelésállományukat tekintve alig tizedük (24 válaszadó) volt csak teljesen elégedett, 65,3 %-uk (158 válaszadó) közepesnek, minden negyedik válaszadó pedig alacsonynak tartotta meglévő megrendelése mennyiségét (60 cég). Termelési, szolgáltatási volumenük 2010. második félévi alakulását az egy évvel korábbiakhoz viszonyítva a válaszadók csaknem ötöde számolt be helyzetéről, azaz csökkenésről (47 cég). Ezzel szinte pontosan azonos arányban jelentek meg az adatszolgáltatók között azok a vállalkozások, melyek képesek voltak növelni termelésüket (48 cég). A válaszadók legnagyobb részét azok adták, ahol előrelépni ugyan nem tudtak, de legalább megtartották a 2009. második félévi termelési szintet (60,9 %, 148 cég).

A válaszadók üzleti helyzete

A termelési volumen alakulása az egy évvel korábbihoz viszonyítva

A következő félévre, azaz a 2011. év első felére várható üzleti helyzet, illetve a termelési, szolgáltatási volumen alakulását illetően jóval kevesebben vállalkoztak előrejelzésre, mint ahányan az adatfelvétel idején fennálló helyzetükről számot adtak. Utóbbiak aránya meghaladta a 97 %-ot, míg a jövőbeli helyzetükről, várakozásaikról is nyilatkozó válaszadóké alig 85 %-ot ért el a megkérdezettek teljes körén belül. A többiek általában a bizonytalan és az egyelőre kiszámíthatatlannak ítélt helyzetre való hivatkozással zárkoztak el a válaszadástól. Jövőbeni üzleti helyzetüket tekintve is azok voltak határozott többségben, akik úgy tartották, hogy az kielégítő módon fog alakulni. Az e csoportba tartozó vállalkozások (141 cég) aránya a megkérdezettek teljes körén belül 56,6 %-ot, az érdemi választ adó között (212 cég) 66,5 %-ot ért el. A kifejezetten rossz üzleti helyzetet előrejelző válaszadók száma (26 cég) lényegesen alacsonyabb volt azokénál, akik 2010. őszén is nehézségekkel küszködtek, a jó kilátásokkal rendelkezők (45 válaszadó) viszont meghaladta az adatfelvétel idején fennálló helyzetüket kifejezetten kedvezőnek minősítőket. Összességében azt lehet mondani, hogy a válaszadókat e tekintetben az óvatos optimizmus jellemezte.

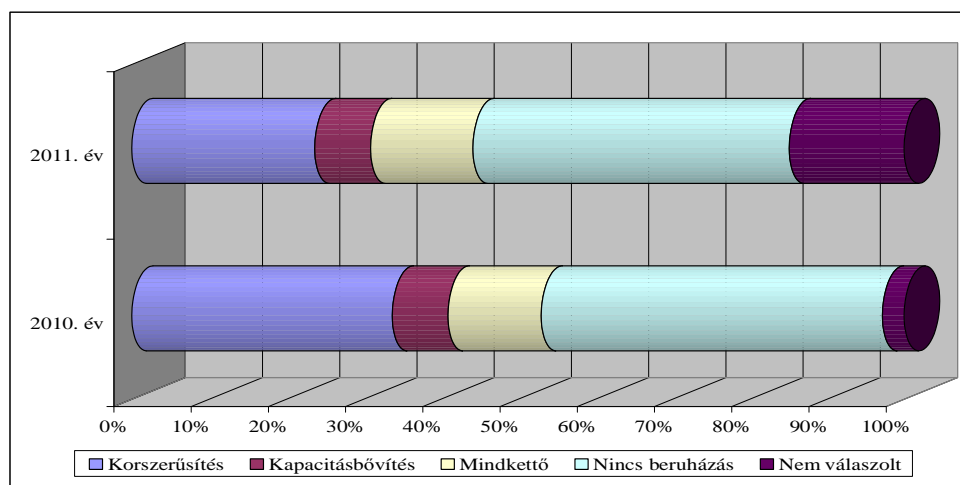
Az adatfelvétel idején a válaszadók átlagosan 73 %-os mértékben tudták termelő, szolgáltató kapacitásaikat kihasználni. A magas, azaz 80 % feletti kihasználtsággal termelő vállalkozások aránya az érdemi választ adók körén belül mindössze 27,2 %-ot ért el (64 cég), míg közepesnek mondható, 61 - 80 %-os kihasználtságról 46,4 %-uk nyilatkozott (109 válaszadó). Ennél alacsonyabb kapacitáskihasználtság a válaszadók 26,4 %-ánál fordult elő (62 vállalkozás), akiknek aránya igencsak megközelítette a kedvező helyzetben lévőkét. A mutatók az egy évvel korábbiakhoz képest, ha nem is jelentősen, de tovább romlottak. Akkor a kihasználtság átlagos mértéke 75 %-ot, a rendelkezésükre álló termelőeszközeiket legalább 80 %-os kapacitással működtetők aránya 32,2 %-ot ért el. Utóbbiak hányada a közepes kihasználtsággal ter-

melők javára csökkent, az e téren súlyos problémákkal küszködőké alig változott. A nem teljes kihasználtsággal működő vállalkozások az elmaradás okaként leginkább a belföldi megrendelések hiányát említették, 77 %-ban erre, további 9 %-os arányban az exportlehetőségek beszűkülésére vezették vissza nehézségeiket.

A 2011. első félévére adott előrejelzések azonban már arra utaltak, hogy a válaszadók rendelkezésre álló termelőkapacitás kihasználtsága növekedni fog, bár a megkérdezettek 16,1 %-a (40 cég) az adatfelvétel idején még nem tudta felmérni, hogyan fog náluk a termelési volumen alakulni. Ugyanakkor az adatszolgáltatók közel harmada (31,7 %, 79 vállalkozás) bízott abban, hogy a következő félévben a termelés szintje meg fogja haladni az egy évvel korábbit, míg kedvezőtlen változással alig tizedük (24 válaszadó) számolt. A fennmaradó vállalkozásoknál (106 cég, 42,6 %) úgy ítélték meg, hogy termelési volumenüket tekintve meg tudják tartani az egy évvel korábbi szintet.

Annak ellenére, hogy a kapacitáskihasználtsági mutatók 2010. évben kedvezőtlenül alakultak, a felkeresett vállalkozások között meglehetősen magas volt, 53,0 %-ot ért el azoknak az aránya, ahol az év során új beruházást helyeztek üzembe (132 vállalkozás). Igaz, hogy inkább a korszerűsítő, innovatív jellegű beruházások kerültek előtérbe, de a megkérdezettek csaknem ötödénél (48 cég) a termelőkapacitást is bővítették. A beruházást megvalósító vállalkozások 22,7 %-ánál korszerűsítésre és a rendelkezésre álló termelőkapacitás növelésére is sor került, további 13,6 %-uknál a fejlesztés kizárólag az utóbbi célt, 63,7 %-uknál pedig a korszerűsítést szolgálta.

A válaszadók beruházási szándéka 2010. és 2011. években

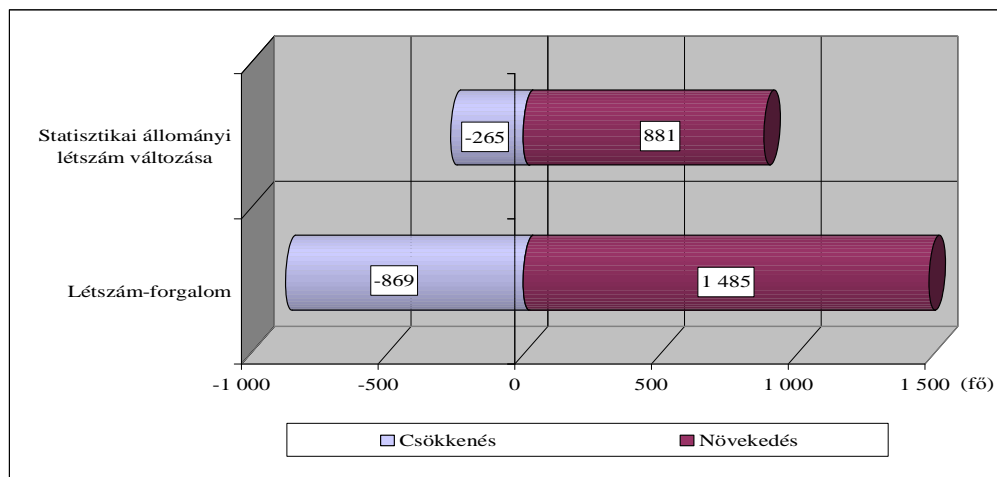
A 2011. évre előretétekintve a megkérdezettek 14,9 %-a (37 vállalkozás) még nem tudott információval szolgálni arról, hogy terveznek-e beruházást, 44,2 %-uk (110 cég) azonban igenlő választ adott a kérdésre. Számuk és arányuk ugyan elmaradt a 2010. évitől, a termelőkapacitásukat növelni szándékozóké (51 vállalkozás, 20,5 %) viszont meghaladta azt. Ebből következően a 2011. évre tervezett beruházásoknak a fejlesztés irányultsága szerinti megoszlásában is várható némi változás. A kizárólag innovatív fejlesztések aránya 53,6 %-ra mérséklődik, miközben a teljes egészében a termelőkapacitás növelését célzó beruházások hányada 16,4 %-ra, a korszerűsítéssel kombinált bővítéseké 30,0 %-ra emelkedik. A 2011. évre tervezett, részben vagy egészében a termelőkapacitás bővítését célzó beruházások üzembe helyezésére leginkább a feldolgozóipar területén kerül sor, ahonnan az összes megkérdezett 35,2 %-a (32 cég) számolt be erre vonatkozó terveiről.

6. A válaszadók 2011. évi létszámgazdálkodási tervei az adatfelvétel idején

Mint minden korábbi prognózisunknál, a 2010. évi adatfelvételnél is jellemző volt, hogy a válaszadók a következő, ezúttal a 2011. évre várható létszámforgalmukat lényegesen alacsonyabb szinten adták meg, mint az előző évit. Ráadásul 12 cég (4,8 %) képviselője úgy nyilatkozott, hogy az adatfelvétel idején meglévő ismeretei, a rendelkezésükre álló információk alapján 2011. évi létszám-gazdálkodási terveikre vonatkozóan nem tud megalapozott előrejelzést adni. Ágazati besorolásukat tekintve e cégeknek a fele feldolgozóipari tevékenységet végzett, 2010. szeptember 1-ji létszámuk szerint pedig főként a 250 főnél több alkalmazottal működő (6 vállalkozás), illetve a középvállalkozások kategóriájába (3 cég) tartoztak. A 2010. évi létszámforgalmukra vonatkozó adatok szerint a náluk alkalmazásban állók év végi létszáma 3.961 főre tehető, ami a válaszadók teljes körére számítottan (26.527 fő) a 14,9 %-át fedte le.

A megkérdezett munkáltatók további, csaknem kétharmada (164 cég) úgy nyilatkozott, hogy a 2011. évre sem létszámfelvételt, sem kiáramlást nem tervez. A határozottabb elképzelésekkel rendelkező válaszadók (73 cég, 29,3 %) is meglehetősen óvatos előrejelzést adtak, hiszen mindössze 1.485 fős létszámfelvételi szándékot jeleztek, a munkahelyükről távozókat pedig 869 főben adták meg. A létszámforgalom egyenlege így 616 fős létszám-bővítést vetített előre, ami a 2011. évre vonatkozóan értékelhető választ adó 237 cégnél alkalmazásban állóknak, a 2010. december 31-re számított összlétszámához (22.566 fő) viszonyítva 2,7 %-os növekedést jelentene. A külföldi munkavállalók foglalkoztatásában csak jelentéktelen változás várható, mivel a válaszadók mind a rájuk vonatkozó igényüket, mind az esetlegesen távozókat számát minimális szinten jelölték meg.

A válaszadók 2011. évre jelzett munkaerő-forgalma és annak hatása a statisztikai állományi létszám változására

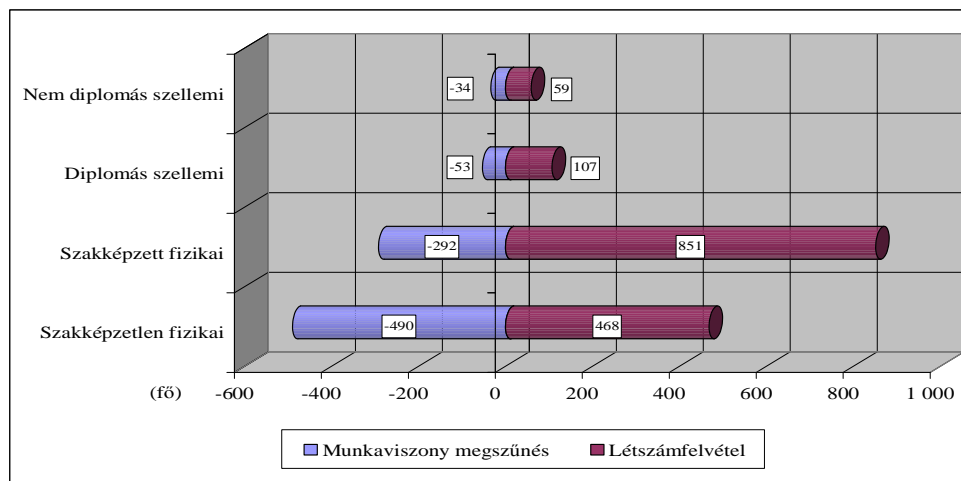

A foglalkoztatottak számának 2011. évi növelésére az összes megkérdezett munkáltató valamivel több mint ötödénél (20,9 %, 52 cég) láttak lehetőséget, és csupán 5,2 %-uk (13 vállalkozás) jelzett csökkenő létszámot. Utóbbiak együttvéve 265 fős, az előző év végi létszámukhoz viszonyítva 4,6 %-os változással számoltak, míg a létszámnövekedést tervezők 881 fős, arányát tekintve 8,6 %-os bővítést helyeztek kilátásba. A válaszadók felvételi szándékának a náluk várható kilépő forgalommal való összevetése valamennyi létszámnagyság-kategóriában pozitív egyenleget mutatott, de ennek mértéke jelentősen eltért egymástól. A legalább 250 fős vállalkozások előrejelzése szerint az ott alkalmazásban állók számában 2,1 %-os, azaz 351 fős emelkedés valószínűsíthető, míg a közepes létszámúaknál jóval nagyobb arányú 5,8 %-os,

létszámát tekintve 220 fős bővítés valósulhat meg. A kis- és mikro-vállalkozások a 2010. év végére becsült létszámukhoz képest 45 fővel terveztek növelni alkalmazottaik számát, ami arányát illetően azonos a nagyvállalatok körére jellemzővel.

A statisztikai állományi létszám 2011. évi alakulását a válaszadók tevékenységi köre szerint vizsgálva ugyanúgy, mint az előző évinél is, a feldolgozóipart kell kiemelni. Az ágazathoz tartozó válaszadók létszámfelvételi szándéka, illetve a náluk tervezett kiáramlás létszámvonzata ugyanis csaknem a 90 %-át fedi le a 2011. évre jelzett teljes létszámforgalomnak, ami jóval magasabb, mint ennek a területnek a 2010. végére becsült statisztikai állományi létszámok alapján számított súlya. A feldolgozóipari válaszadók az adatfelvételt követő évre összesen 1.331 fős létszámfelvételt és csak 757 fős kiáramlást jeleztek, ami statisztikai állományi létszámukban 3,1 %-os (574 fő) bővülést eredményezhet. A létszámnövekedés meghatározó része az elektronikai termékek gyártásának területéhez, azon belül szinte teljes egészében egy nagy létszámú munkáltatóhoz köthető. Az e cég által tervezett létszám-bővítés eredményeként, aminek megvalósulása azonban nagyban függ attól, hogy rendelésállományuk elképzeléseik szerint alakul-e, az elektronikai iparban 399 fős, az ide sorolódó válaszadók 2010. év végére becsült létszámához viszonyítva 11,0 %-os bővítésre kerülhet sor. Ezen kívül még a hagyományos gépipar és a humán egészségügyhöz kapcsolódó termékek gyártásának területén várható jelentősebb, 5 % körüli, létszámát tekintve 70 - 80 fős létszámemelkedés. A közúti gépjármű- és -alkatrészgyártás ágazatában viszont további, enyhe létszámmérséklődéssel kell számolni (61 fő, 1,1 %). A feldolgozóipar többi területéről, de az egyéb gazdasági ágakból jelzett forgalmi adatok egyenlege szerint is az egy évvel korábbihoz hasonló összlétszám várható 2011. év végére.

A válaszadók 2011. évre jelzett munkaerő-forgalma állománycsoportok szerint

A válaszadók 2011. évi munkaerőigényének, illetve a munkahelyükről távozók létszámának állománycsoportok szerinti összetétele alapvetően különbözött az egy évvel korábbtól. A legszembetűnőbb eltérést a szakképzetlen fizikai foglalkozásúak iránti igény visszaesése, s ezzel párhuzamosan a szakmunkásokra vonatkozó kereslet megugrása jelentette. A 2011. évre tervezett létszámfelvételnek ugyanis a legnagyobb része, 57,3 %-a szakmunkások alkalmazására irányult, akiknek 851 fős száma csaknem a háromszorosát érte el az ugyanebből az állománycsoportból kiáramlók létszámának (292 fő). Ezzel szemben az elvileg szakképzettség nélkül is ellátható, fizikai munkahelyek esetében jelzett, összesített létszámforgalom negatív egyenleggel zárt. Ezekre az álláshelyekre a válaszadók 468 főt terveztek felvenni, ami a teljes igény 31,5 %-át fedte le, de egy kissé elmaradt a betanított és segédmunkások csoportjában jelzett kiáramlás mértékétől (490 fő). Az előrejelzések szerint a szellemi besorolásúak iránti

igények messze elmaradnak az egy évvel korábbi, már nagyrészt tényszerű adatoktól, a létszámforgalom egyenlege szerint viszont javulhatnak az ilyen jellegű állásokra pályázók lehetőségei. A felsőfokú végzettségűeket tekintve a felvételre kerülők száma (107 fő) ugyanis csaknem pontosan a kétszeresét érheti el a kilépőkénél, de az alacsonyabb iskolai végzettségűek előtt nyitva álló, szellemi munkahelyek száma (59 álláshely) is meghaladja egy kissé a hasonló munkakörökből kikerülőket (34 fő).

A várható létszámforgalom egyenlege foglalkozások szerint 2011. évben²

Felvételi többlet			Kiráramlási többlet		
FEOR	Megnevezés	fő	FEOR	Megnevezés	fő
<i>Fizikai foglalkozások</i>					
8199	Egyéb feldolgozóipari gépkezelő	327	8193	Gyártósori összeszerelő	83
8143	Üveggyártó gépkezelő	66	9131	Kézi anyagmozgató, csomagoló	25
8133	Vegyí terméket gyártó gépkezelő	41	8136	Műanyag-feldolgozó	15
8357	Autóbuszvezető	27	6132	Szarvasmarhatartó és -tenyésztő	9
7216	Sütő- tésztaipari munkás, pék	14	7424	Ipari nemesfém-megmunkáló	7
7439	Egyéb gépek szerelői, javítói	11			
7421	Lakatos	9			
7422	Szerszámkészítő	9			
7425	Hegesztő, lángvágó	7			
7441	Mechanikai műszerész	7			
8240	Csomagológép-kezelő	6			
5112	Eladó	6			
8356	Tehergépkocsi-vezető	6			
<i>Szellemi foglalkozások</i>					
2129	Egyéb mérnökök	22	4199	Egyéb irodai jellegű foglalkozások	15
2117	Gépészmérnök	13	2910	Egyéb magasan képzett ügyintézők	5
3910	Egyéb ügyintézők	8			
3117	Gépésztechnikus	8			

A pályakezdők iránti igények 2011. évi alakulását, az előző évi adatok kapcsán leírtak miatt, pusztán a prognózis adatfelvétele során összegyűjtött információk alapján kevésbé lehet előre jelezni, mint a válaszadók által alkalmazottak létszámának változását. Az azonban tény, hogy a következő évre vonatkozóan a 2010. évinél kevesebb, szám szerint 14 válaszadó (5,6 %) jelezte csak, hogy pályakezdőket is fel kíván venni. Összesített igényük 75 fiatal alkalmazására irányult, ami az előző évihez hasonlóan, a teljes munkaerő-keresletnek alig 5 %-át tette ki. Az adatszolgáltatók által felvenni tervezett pályakezdők, néhány főtől eltekintve a feldolgozóipari, azon belül főként a nagy létszámú cégeknél állhatnak munkába.

A válaszadóknál dolgozó, kölcsönvett munkavállalók számának előrejelzésénél csak létszámuk 2010. és 2011. szeptember 1. közötti alakulására tudunk támaszkodni. Ezek összevetése alapján azt lehet mondani, hogy azoknál a cégeknél, melyek mindkét időpontra megadták kölcsönzött dolgozóik számát, e téren nemigen várható változás. A statisztikai állományi létszámukba nem tartozó, kölcsönvett munkavállalók, 2011. szeptember 1-ji összlétszámát ugyanis 1.260 főre jelezték, ami egyrészt alig haladja meg az egy évvel korábbit (1.251 fő), másrészt még vállalati szinten is csak egy-egy esetben számoltak be jelentősebbnek számító, 20 - 30 fő közötti csökkenésről, illetve növekedésről.

Tatabánya, 2011. február 8.

² Az 5 főnél kisebb egyenleget mutató foglalkozások nélkül